

Justin Popović.

Svetosavska filosofija kulture.

Između Istoka i Zapada.

Mi živimo na geografskoj i duhovnoj vododelnici između dva sveta, između dve kulture, između Istoka i Zapada. Naša narodna duša poslata je u ovaj zagonetni svet, i rečeno joj je živi – na oštrici mača! Može li iko od nas bez opasnosti po sebe živeti na oštrici mača? Nije li za takav život neophodno da se svi atomi bića našeg pretvore u oči neuspavljive, i sve misli duše naše u zenice neoslepljive? S jedne strane, dušu našu privlači metežni Zapad magnetskom težinom svojom, a s druge – mami nas spokojni Istok tajanstvenom krasotom svojom. Pod politiranom korom Zapada tutnje vulkanske protivrečnosti, pod hrapavom korom Istoka šume bogočežnjive ponornice duha. I nas rastržu dva sveta. Kuda ćemo ići: na Istok ili na Zapad. Naša duša mora biti heruvimski vidovita i serafimski sluhovita, da bi mogla poći i ići putem, koji se neće završiti njenom smrću. Ne reci: neka se razdeli duša naroda našeg, neka pola pođe na Istok a pola na Zapad. Prijatelju, može li oko tvoje gledati, ako ga razdeliš? može li srce tvoje osećati, ako ga rasečeš? može li carstvo opstati, ako se razdeli? Same činjenice neporečno odgovaraju i nepobitno svedoče: ne može. Kako onda duša naroda našeg može živeti, i ne umreti, i besmrtna postati, ako se razdeli?